

ÖNÉLETRAJZ

Személyes:
Név: Kardeván Lapis Gergely
Születési hely, idő: Budapest, 1980.02.22.
Család: nős, négy gyermeke van

Kapcsolat:
Lakcím: 2081 Piliscsaba, Szt. István király útja 65.
Tel.: +36 20 452 7933
Email: lapis_gergely@yahoo.co.uk

Tanulmányok, végzettségek:
1998- érettségi, Toldy Ferenc Gimnázium (Budapest)
1999- tanulmányok, Immaculata University (USA)
2006- tanulmányok, Johannes Gutenberg Universität (Mainz)
2007- MA diploma, magyar nyelv- és irodalom, PPKE-BTK
2015- PhD fokozat, irodalomtudomány, PPKE-BTK
2021- BSc diploma, építészmérnök, OE-YMÉK
2024- MSc diploma, okleveles építész, PTE-MIK

Díjak:
2024- Breuer Marcell diplomadíj

Szakmai tevékenység:

2010-től oktat folyamatosan a PPKE-BTK, Magyar Irodalomtudományi Tanszékén
2010-2011 vendégoktató, Corvinus Egyetem Tájépítészeti Kar (környezetesztétika témában)
2012-2015 szerkesztő, Irodalomismeret, Irodalmi Magazin c. szakmai folyóiratok
2013-2014 Jékely Irodalmi Kert munkálatai és építése (lásd poszter)
2017-2020 vezető kutató, A térelbeszélés és térrepresentáció c. kutatási projekt (NKFIH)
2018-2022 munkatárs, MTA-Irodalomtudományi Intézet, Arany János- kutatócsoport
...
2020-2021 építészmérnök gyakornok, Laza Zoltán építészirodája, Piliscsaba
2021-2023 tervező építészmérnök, Paulinyi & Partners Zrt., Budapest
2023-2025 építész tervező, Gáltech tervezőiroda, Érd

Nyelvtudás:
magyar: anyanyelv
angol: tárgyalóképes (C1 írásbeli, B2 szóbeli és írásbeli)
német: tárgyalóképes (C1 szóbeli és írásbeli)

Publikációk:
<https://m2.mtmt.hu/api/author/10032423>
<https://www.martinopitz.hu/products/product-page/hangsulyvaltasok/>

01
Irodalom
2010-21

02
Valkó
2014

03
MSc Dipl.
2024

04
Munkák
21-25

05
Munkák
21-25

” minden művészet a föld
megművelésén alapul, valamint azon
a gondoskodáson és jóságon,
amellyel tápláljuk, ruházzuk és
hajlékkal ellátjuk mieinket . ”

John Ruskin: Előadások a művészetről, 1870

Irodalomtörténész munkákból (PPKE)- 2010-2021

01
”

A modern nagyvárosok kialakulásával nemcsak a társadalom szerkezete, hanem város és vidék viszonyának kulturális jelentése is megváltozott, melynek során felértékelődött a régió és a regionális tudás szerepe. A konferencia célkitűzése, hogy minél több irányból megvizsgálja a kis tájak és kis közösségek nyelvi és művészeti reprezentációjának stratégiáit a 19. század utolsó harmada és a századforduló magyar irodalmában, sajtójában, tudományos szövegeiben és a vizuális művészetekben. (Régió: táj, építészet, irodalom - Konferencia-felhívás)

Pest Petőfi flanőrje számára megmutatkozó rendje az egész modern kort döntően meghatározó átalakulások kezdetét jelzi. A lakóhely és a munkahely térbeli különválásával magánszféra és köztér egyre határozottabb elválása kezdődött el, a belváros és a külvárosok elkülönülése meghatározta a láthatóság és a magánélet védettségének fokozatait. A nagyvárosi ember szenvtelen és tartózkodó magatartása pedig érdekesen esett egybe a jog ugyanekkor kialakuló intézményeivel: a (hivatali) titkossággal és a magánszféra védelmével. Végezetül a magánélet közélettől és köztértől való éles elválasztása, magánya és titkossága, valamint az olvasás tömegessé válása utat nyitott a „törekeny én” csendes virágzásának a nagyvárosi lét hangos individualizmusa mögött. (Petőfi sétálni megy. Avagy a séta poétikája az 1840-es évek városirodalmában és Petőfinél)

A népies szecessziónak ezt az áramlatát, amelyben *A magyar nép művészete* reprezentatív kötetei is készültek, elsöpri a világháború, de a Monarchia utolsó két évtizedének táj- és népszemléletén otthagyja lenyomatát. Ady 1914-ben még megírja szecessziós ihletésű versét, *A Kalota partját*, amely szinte szórul-szóra Körösfői-Krieschék lelkesedett mondatait visszhangozza. (Hűlt helyünk: TérreprezentációkJékely Zoltán 1930-as évekbeli alkotásaiban)

Építőművészi munkássága a kezdetektől és sorsszerűen tapad Kalotaszeghez, különösen a tájegység népi építészetéhez, amelyben egy egyetemes stílus (a gótika) nemzeti változatát látja meg. Ahogy a finnek számára Karélia, úgy Kósnak Erdély és különösen Kalotaszeg építésze jelentette azt a forrást, amelyből a helyi ihletésű, független nemzeti építészet megvalósítható. Maga így vall erről önéletrajzában: „Mi volt a titka az én kétségen kívül meglepő építőművészi sikereimnek? Egyszerűen csak az, hogy az akkor divatos különböző közép-európai szecessziós és a hazai ún. tulipános magyar stílustörekvések mellőzésével a korszerű építészet magyar stílusváltozatát a magyar építőhagyományok alapján és a magyar nép építő-formáló gyakorlata szellemében igyekeztem kialakítani. De ez nem volt az én találmányom, mert már az angol Ruskin és Morris építész-tanítványai és a finn Saarinenek ezen az alapon formálták nemzetük új építőstílusát. Bartók meg Kodály is ezeken az alapokon építették a korszerűen új magyar zene épületét.” Az 1907-ben másodszor is Magyarországra látogató Akseli Gallén-Kallelát - végzős építészhallgatóként - ő maga vezette végig Kalotaszegen. (Kalotaszeg tájnarratívái: metaforikus és műfaji rétegek)

A 18. századi esztétikai gondolkodók Burke-kel kezdődően a fenségest a széppel szembenálló minőségként határozták meg, amely elsősorban az uralhatatlan természettől való rettegésünk szomszédságában keletkezik. Olvasható-e Áprily úgynevezett természetlírája e meghatározó jelentőségű diskurzus felől? Fenntartható-e az Áprily-költészet elégikusságának közismert tétele? Milyen szerepet kap a fenséges poétikája a transzszilvanizmus esztétikai megjelenítésében? („Az erdőn túl” - a fenséges poétikája Áprily Lajos költészetében)

Az a felismerés, hogy a gyermekfolklór mint a didaktikus gyermekköltészet üdítő alternatívája is számba jöhet, felszabadítóan hathatott Aranyra, aki évekkel azelőtt maga is a „didacticum poema” kikerülésének lehetőségeivel kísérletezett. A könyvismertetéséből kiolvashatóan abban is egyetértett Gáspárral, hogy a hagyományos-didaktikus gyermekirodalom darabjai, melyek „egyenesen a vétkekre és erényekre tartanak unalmas hajtóvadászatot, célzra nem vezetnek”. (Arany János és a gyerekvers problémája)

”

Régió: táj, építészet, irodalom

Kis tájak és kis közösségek kulturális reprezentációjának stratégiái a dualizmus idején

WORKSHOP

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest, 2020. jún. 12./szept. 18.
(VIII. kerület, Mikszáth Kálmán tér 1.)

június 12.

online ppt-konferencia

https://drive.google.com/open?id=uQedes_uId-ROODxGgldsOXGwUrr_8cj

szeptember 18.

online videokonferencia

„A népköltés csúcsa: A Petőfi-vers Borlodon születik, és táptól, hazától nincs benne más. Csúcsa csak országától, a kalmar szőlő, mely a századot magában bír, a magyar táj legfontosabb részéről, az égről. [...] Ugyanaz van a versben, aminek a hányát az érz, aki ellég a homály. Az égről, a földet, a tájat, a tavolgyűrt, az évet, a meghitt pillanatot, az anyanyelvet, mely körülveszi az embert, mint a levegő, az emberi kapcsolatoknak azt az egyszerű és mesterkélt, fejedzszerűség nélkülű varázst, mely csak befűrészek között lehetőségek, csak esti órában, csak városom körül vagy folyóparton; mindent érekeletti ez a vers anélkül, hogy beszélne róla. [...] Ahogy sorain ringatózom, az az érzésem, hogy külföldi táj és hazai táj között az a különbség, hogy az előbbi előbb találja szívének az ember, és azután szereti meg. Az utóbbi előbb szereti az ember, és azután találja szívének. Ugyanaz a különbség nő és anya között.” (Szabó Zoltán: Szerelmes földrajz)

2014. január 16. csütörtök, 16 óra

IRODALOM, IRODALOMTÖRTÉNET, ESZMETÖRTÉNET ÚJDONSÁGOK A XIX. SZÁZADBÓL

Könyvbemutató

TARJÁNYI ESZTER: *ARANY JÁNOS ÉS A PARODISZTIKUS HAGYOMÁNY* (Universitas Kiadó, 2013)
Bemutatója: S. Varga Pál irodalomtörténész (Debreceni Egyetem)

JUSTH ZSIGMOND *VÁLOGATOTT MŰVEI* (Ráció Kiadó, 2013)
Szerkesztők: Kiczénko Judit, Kardeván Lapis Gergely
Bemutatója: Eisemann György irodalomtörténész (ELTE BTK)

LAJTHAI L. LÁSZLÓ: *"MAGYAR NEMZET VAGYOK" - AZ ELSŐ MAGYAR NYELVŰ ÉS HAZAI TÁRGYŰ TÖRTÉNELEMTANKÖNYVEK NEMZETDISZKURZUSA* (Argumentum Kiadó)
Bemutatója: Takáts József irodalomtörténész (PTE BTK)

JÓKAI MÓR: *ELBESZÉLÉSEK 1861-1862* (Ráció Kiadó, 2012)
Sajtó alá rendezte: Tarjánai Eszter
Bemutatója: Eisemann György irodalomtörténész (ELTE BTK)

Petőfi Irodalmi Múzeum, 1053 Budapest, Károlyi u. 16. www.pim.hu

térformák
társadalomformák 5.

tértár

A genius loci
Irodalom és építészet

Martin Opitz Kiadó

térformák
társadalomformák 12.

tértár

Hangsúlyváltások
Genius loci az 1920 előtti és utáni magyar építészetben és irodalomban

Martin Opitz Kiadó

01

Jékely Pávilon és Irodalmi Kert, Magyarvalkó (Kalotaszeg)- 2014

A magyarvalkói (Erdély, Kalotaszeg) templom kertjében álló pavilon nemcsak nekünk nyújtott sokszor menedéket, de a 20. század első felében itt nyaralt és alkotott Jékely Zoltán is.

Eplényi Anna tájépítésszel és Miháltz István építésszel közös, régi álmunk vált valóra, amikor 2013 és 2014 nyarán számos helybeli és itthoni segítő közreműködésével egy irodalmi kiállítást és táj-olvasó kertet hozhattunk létre a régi pavilon újjáépítésével.

Az én részem a kiállítás és kert irodalmi koncepciója, anyagának összegyűjtése és összeállítása volt. Annával és Istvánnal közösen vezettük a kalákát. Első "építész" feladatként a táj-hinta telepítése, tervezése és kivitelezése is az én munkám volt.

Az ember nemcsak munkájával, hanem képzeletével, művészetével is alakítja a tájat. Kalotaszeg ebben az értelemben jelentésekkel teli tér, amelyet a népművészet és az évszázadok története és művészete hoztak létre.

A kiállítás beltéri és kültéri része ember és természet, művészet és táj kölcsönhatását mutatja be Jékely Zoltán magyarvalkói versein és prózáján keresztül, valamint olyan alkotók, mint Ady Endre vagy Kós Károly tájszemléletének metszéspontjában.

Az Irodalmi Kert a kalotaszegi táj együttes alkotására hívja meg a látogatót. Célja: Jékely szemével olvasni a tájat - Kalotaszeg mint jelentéssel teli tér személyre szóló üzeneteit.

„...ebből nem csupán az irodalom, hanem Kalotaszeg és talán egész Erdély nyerhet. Hátha ezután Kolozsvárt és környékét nem «átmenő forgalomként» tekinti majd a sok túloldali kirándulásszervező, útban a Székelyföld felé...”

Kántor Lajos, irodalomtörténész, *Szabadság* (Kolozsvár)

A Jékely Irodalmi Kert bekerült a 2014-es Velencei Építészet Biennálé Magyar Pávilonjának 21 tablója közé mint kiemelkedő közösségi építészeti alkotás.

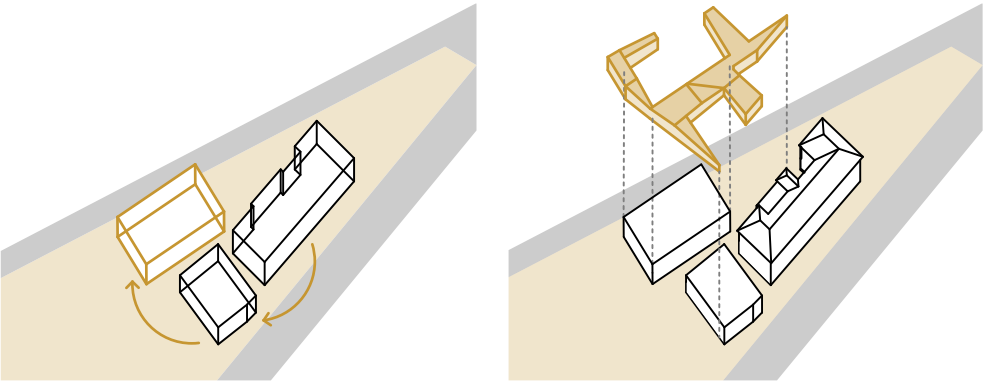

FUNKCIÓ, TELEPÍTÉS, TÖMEGFORMÁLÁS Az **egykori kultúrház** épülete a városi könyvtár funkcióját fogadja be. Az épület tömegébe nagyobb beavatkozást a DK-i traktus bontása jelent. Az így kapott tiszta, hasábszerű forma léptékével és monolitikus letisztultságával is középületi funkciót jelez. A közterek felé forduló két homlokzatával a városi könyvtár modernista épülete a városközpont karakteres eleme marad. Az új épületrészek függőleges lamellái megjelennek az utcai főhomlokzaton.

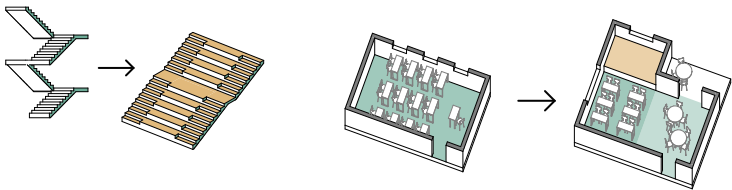
Koncepcióm tartalmazza a **meglévő iskolaépület** belső térszervezésének átalakítását. Az iskola belső tervezése során a kortárs nemzetközi és hazai példákból merítettem. Céлом volt egy kevésbé előíró jellegű térszervezés kialakítása.

A **tornacsarnok** új tömbje nem követi sem az iskola sem a könyvtár tájolását, hanem forgásszimmetrikusan egy harmadik szöveget nyit: a háromszög alakú telektömb harmadik oldalára, az Iskola utcára illeszkedik. Ezzel helyre billen az évszázadok során kialakult, szigetszerű épületgyűttes egyensúlya - a háromszög alakú településrész hegye felé sűrűsödő beépítéssel.

Az iskolát a tornacsarnokkal összekötő és a könyvtár tömbjét is „körbefolyó” **közlekedő** egyfajta földszintes aulaként kínál új közösségi teret tanároknak és diákoknak. A földszintes összekötő épületet kis hajlású, többszörösen tört síkú, „lebegő” héjszerkezet fedi, oldalai függőnyfalak.

A fölfedezésre ösztöntő, kevésbé előíró jellegű belső térszervezés törekvése az új pedagógiai iskoláktól nyert ösztönzést. A modern iskolaépítészetben új alapelvek és visszatérő elemek pl. a közlekedőből közösségi tér, a lépcsőből lelátó megoldása, vagy a tanterem otthonosabb, többfunkciójú kialakítása. Ezeket az elveket a meglévő "középfolyosós-cellás" iskolaépület áttervezésénél igyekeztem érvényesíteni.

04

